 TARTU ÜLIKOOL	Vivaariumi sisekorra eeskiri	ST20-1 Version 2
Katseloomakeskus	Protseduur	
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

Standardne Töökord nr 20-1:

Vivaariumi sisekorra eeskiri

KOOSTANUD: _____
/allkiri/

/kuupäev/

KINNITANUD: _____
/allkiri/

/kuupäev/

Eelnevad revisjonid:

Eelnevad revisjonid puuduvad

Ülevaatus nr:	Ülevaatus läbiviimise kuupäev:
Ülevaatus tulemus (muudatuste kirjeldus)	
Ülevaatus läbiviija nimi:	Ülevaatus läbiviija allkiri:

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

Vivaariumi sisekorra eeskiri

1.0 Dokumendi eesmärk

Eesmärgiks on selgitada vivaariumi sisekorra eeskirju. Käesolevat Standardset Töökorda rakendatakse vivaariumi töökeskkonna stabiilsuse ja turvalisuse säilitamisel, millega ühtlasi tagatakse loomade tervisliku seisukorra säilimine.

2.0 Mõisted

Vivaarium – katseloomade elupaik ja loomkatsete läbiviimise koht, mis vastab põllumajandusministri määrusele nr. 92, vastu võetud 27.12.2012, “Katseloomade kasvatamise, katseloomadega varustamise ja katseloomade kasutamise ettevõtetele esitatavad nõuded, sealhulgas katseloomade üle arvestuse pidamise täpsemad nõuded ja loomade heaolu üksuse täpsemad ülesanded, ettevõtte tunnustamise taotluse sisundõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise kord¹”. Määrus kehtestatakse [loomakaitse seaduse](#) § 39 lõike 3, § 40 lõike 3, § 41 lõike 2, § 42² lõike 2 ja § 42³ lõike 5 alusel.

Katseloomakeskus – Tartu Ülikooli arstiteaduskonnale kuuluv hoone asukohaga Ravila 14b, Tartu.

Turvateenistus – mehitatud üksus, kelle eesmärgiks on turvalisuse tagamine Katseloomakeskuses.

Õhudušš – ruum, mille kaudu toimub sisenemine vivaariumisse. Õhuduši eesmärgiks on tagada ohutu pääs vivaariumisse.

Lüüs – ruum, mille kaudu toimub esemete sisse- ja väljaviimine vivaariumis (ruumid 156 ja 224). Lüüsi eesmärgiks on tagada ohutu esemete sisse- ja väljaviimine ning jõudmine õigesse kohta.

Lüüsikapp – luuk/aken, mida kasutatakse väiksemate esemete sisse- ja väljaviimiseks ning mis on korraga avatav vaid ühelt poolt. Teadlastele kasutatav lüüsikapp asub konventsionaalse ala koridori (138) ja maja üldala koridori (103) vahel. Eesmärgiks tagada ohutu esemete sisse- ja väljaviimine vivaariumis.

Vivaariumi personal – vivaariumis põhitöökohaga töötavad inimesed.

Vivaariumis viibiv inimene – isik, kes viibib vivaariumis k.a. vivaariumi töötajad, vivaariumis loomkatset läbiviivad või hooldustöid tegevad isikud.

Tartu Ülikooli töötöend-magnetkaart – spetsiaalne magnetkaart, millega on võimalik avada teatud uksi Tartu Ülikooli hoonetes.

3.0 Viited

Tartu Ülikooli, Katseloomakeskuse töötervishoiu ja tööohutuse juhend

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

Tartu Ülikooli tuleohutuse juhend
 Hädaolukorras tegutsemise plaan Tartu Ülikool Ravila 14b (KEP-01)
 Vivaariumi plaan

Standardne Töökord number 20.2 Vivaariumisse sisenemise ja väljumise ning vivaariumisse sissepääsu taotlemise kord
 Standardne Töökord number 20.3 Kaitseriietuse kasutamine vivaariumis
 Standardne Töökord number 20.4 Esemete, aparatuuri ja loomkatsetes vajaliku vivaariumisse toomine või välja viimine
 Standardne Töökord number 20.5 Vivaariumi laborite kasutamise kord
 Standardne Töökord number 20.7 Loomaruumis töötamise üldpõhimõtted
 Standardne Töökord number 20.8 Loomade tellimise kord, loomade vivaariumisse saabumine
 Standardne Töökord number 20.12 Loomade transport Katseloomakeskuse vivaariumis
 Standardne Töökord number 20.17 Desolahuste valmistamine ja kasutamine
 Standardne Töökord number 20.20 Vivaariumi laborite, ladude, tehnoruumide, koridoride ja pesuala koristamine
 Standardne Töökord number 20.36 Konventsionaalses alas WC kasutamise kord

4.0 Arutelu

Katseloomakeskus on arstiteaduskonna Bio- ja Siirdemeditsiini Instituudi allüksus, mille põhiülesanne on teadustöö tarbeks katseloomade pidamine vastavalt Eestis kehtivatele õigusaktidele ja teadlaste nõustamine katseloomadega töötamisel. Katseloomakeskuse tööd juhib Katseloomakeskuse juhataja, tema otseseks alluvaks on veterinaar, kes korraldab vivaariumi tööd.

Katseloomakeskuse juhatajal on õigus vivaariumi vara õiguspäraseks ja otstarbekaks kasutamiseks kehtestada nõuded.

Vivaarium ostab loomkatsetes vajaminevaid loomi ainult tunnustatud tootjatelt, kes viivad regulaarselt läbi loomade tervisekontrolli. Loomade vivaariumisse saabumise kord on kirjeldatud ST-s nr 20.8.

Vivaariumi loomaruumides on kontrollitud valgustsüklil 12:12, mis tähendab, et tuled süttivad 7.00 ja kustuvad 19.00. Vivaariumi küttesüsteem on reguleeritud nii, et vivaariumi loomaruumides on aastaringselt õhutemperatuur 19-25°C ja õhuniiskus 30-70% (optimaalne 50-60%). Õhurõhud muutuvad ruumiti. Õhuniiskust, temperatuuri, õhurõhku ja CO₂ taset jälgitakse loomaruumides igapäevaselt.

Loomade tervislikku seisundi säilitamiseks töötab vivaarium barjääri põhimõttel. Barjääri põhimõtte tähendab, et kõik loomadega kokku puutuv on steriilne või desinfitseeritud, sh vesi ja sööt. Seoses sellega jaotub vivaariumi territoorium mustaks ja puhtaks pooleks ning barjääriks ehk ülipuhtaks alaks. Mustaks pooleks loetakse

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

majanduspoolt nagu pesuala must pool, 1. ja 2. korruse transpordiala, autoklaavimata sööda ja saepuru hoiustamise ruumid, lahkamisruum ning kõik punase põrandakattega koridorid (vt vivaariumi plaan). Puhta poole ehk konventsionaalse ala osasse jäävad labori- ja loomaruumid, pesuala puhas pool, laoruumid puhaste asjade ladustamiseks ning kõik sinise kattega koridorid. Barjääris (ülipuhaste ala) toimub loomade paljundus ning sinna puudub teadlastel juurdepääs (kollase kattega põrandad). Katseloomakeskuses on eraldi alana BSL3 ehk kolmanda taseme bioohutusklassi labor. Vivaariumi ventilatsioonisüsteem on seadistatud nii, et puhtas pooles valitseks ülerõhk ja mustas pooles alarõhk. Vivaariumi konventsionaalses alas ja BSL3 laboris on sissetulev õhk filtreeritud läbi HEPA H13 filtrite. Barjääris on õhk filtreeritud läbi HEPA H14 filtrite (lõppfiltrid ruumis sees). ABSL3 väljuv õhk filtreeritakse läbi HEPA H14 filtrite. Loomaruumide õhuvahetus on reguleeritav vahemikus 6-20 korda tunnis. Rõhkude vahe säilitamiseks on oluline hoida ukсед suletud ning kategooriliselt on keelatud avada korruga või hoida avatult:

- Lüüside uksi,
- loomaruumide uksi,
- koridoride uksi,
- karantiiniruumi uksi,
- BSL2 ja BSL3 ohutusklassi laborite ja lüüside uksi.

Puhtasse poolde sisenemisel tuleb astuda desomatile ning läbida õhuhušš. Desomatid paiknevad sisenemise teedel. Desomatte hooldatakse regulaarselt vastavalt ST-le nr 20.20.

5.0 Vastutus

Käesoleva Standardse Töökorra koostamise ajakohastamise eest vastutab Katseloomakeskuse juhataja.

Vastutavad vivaariumi juhataja ja kõik vivaariumis töötavad isikud.

6.0 Varustus ja materjalid

„Puudub”

7.0 Toiming

7.1 Ettevalmistus

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

Vivaariumi töötajad ja kasutajad on tutvunud Tartu Ülikooli töösisekorraeeskirja, töötervishoiu ja töö- ning tuleohutuse nõuetega ja vivaariumi elukorraldust reguleerivate standardsete töökordadega ning on kohustatud neid järgima. Vivaariumi kasutaja peab taotlema vivaariumisse sisenemiseks luba vastavalt kehtestatud korrale (ST 20.2 Vivaariumisse sisenemise ja väljumise ning vivaariumisse sissepääsu taotlemise kord).

7.2 Vivaariumi kasutamise piirangud

1. Vivaariumis töötavad ja vivaariumit külastavad isikud ei tohi omada kokkupuudet närilistega ega jäneselistega väljaspool seda vivaariumit.
2. Juhul, kui külastajal või vivaariumi töötajal on olnud kokkupuude eelpool mainitud loomadega väljaspool seda vivaariumit või kui ta on külastanud mõnda teist loomamaja, kehtib talle kolmepäevane sisenemiskeeld.
3. Vivaariumisse on keelatud tuua omavoliliselt materjale, kemikaale, seadmeid, kudesid ja raku-, viirus- ning bakterikultuure. Nende toomine tuleb eelnevalt kooskõlastada katseloomakeskuse juhatajaga või veterinaariga (vaata ka ST 20.4).
4. Vivaariumisse on keelatud siseneda, kui isikul on:
 - a. viirusinfektsioon ägedas staadiumis
 - b. äge nohu ja köha
 - c. loomadele nakkavat haigust (salmonelloos, tuberkuloos jne)
 - d. infektsioonikolded kehal (mädanavad haavad, stafülokokkinfektsioon jne)
5. Isikutel, kellel on teadaolevalt allergia näriliste uriinile või karvadele, ei ole vivaariumi külastamine soovitatav.

7.3 Vivaariumi sisekord

1. Vivaariumisse on keelatud siseneda üliriietes. Sisenemisel kasutatakse pestavaid vahetusjalanõusid. Konventsionaalse ala vahetusjalanõud asuvad riietusruumis 130, musta ala omad välisukse kõrval riitulil koridoris 184, barjääri vahetusjalanõud asuvad välisukse kõrval trepikojas 187 ning riietusruumis 250.
2. Vivaariumisse kaasa toodud isiklikud esemed tuleb jätta vivaariumi riidehoidudes paiknevatesse kappidesse (ruumid 130 ja 250). Kapi võib lukustada, kuid võti tuleb tagastada enne vivaariumist lahkumist.
3. Vivaariumis tuleb kanda ainult seal kasutamiseks mõeldud kaitseriideid ja jalanõusid. Vivaariumi kaitseriietuse vivaariumist väljaviimine on keelatud.
4. Vivaariumi kasutaja peab olema teadlik vivaariumi jaotumisest puhtaks ja mustaks pooleks ning oskama arvestada poolte vahetumisega oma igapäevaste toimingute juures.

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

5. Sisenemisel tuleb astuda desomatile ning astuda seal mõlema jalaga vähemalt 6 sammu.
6. Vivaariumis sees viibides ei ole lubatud süüa, juua ja suitsetada ega kasutada tugevalõhnalisi kosmeetikatooteid.
7. Vivaariumi ruumides tuleb vältida tugevate helide tekitamist, mis võivad häirida loomade elutegevust ning mõjutada loomkatse kulgu.
8. Vivaariumi ruumides tuleb ukсед hoida suletud.
9. Mobiiltelefoni võib puhtasse (konventsionaalsesse) alasse sisenemisel kaasa võtta, kui see puhastatakse desoainega ning asetatakse niiskuskindlasse kotti, mis samuti desinfitseeritakse. Samasse kotti võib asetada ka uksekaardi. Vivaariumivälise mobiiltelefoni kasutamine on keelatud vivaariumi barjäärialas. „Mustas alas“ võib kasutada vivaariumivälist mobiiltelefoni.
10. Muud elektroonsed seadmed viib vivaariumisse selleks koolitatud personal, kasutades selleks vesinikperoksiidi sterilisatsiooni.
11. Vivaariumist varustuse väljaviimist ja vivaariumisse toomist reguleerib ST nr 20.4.
12. Loomade vivaariumisse toomist ja väljaviimist reguleerivad ST nr 20.8 ja ST nr 20.12.
13. Esmakordsel vivaariumi kasutamisel on vajalik vivaariumi personali juuresolek ja juhendamine.
14. Puhtasse lattu (231) sisenemine ja vahendite võtmine toimub ainult eelneval kokkuleppel.
15. Juhul, kui loomkatse läbiviimiseks on vaja suuremat hulka varustust (nt puure, pudeleid vm), tuleb loomkatse eelnevalt kooskõlastada katseloomakeskuse juhatajaga või veterinaariga ja esitada katse plaan koos tarvikute nimekirjaga vähemalt 3 tööpäeva enne planeeritava katse algust.
16. Vivaariumis läbiviidavad loomkatsed peavad omama loomkatse läbiviimise luba vastavalt Loomakaitseadusele.
17. Vivaariumi sissepääsuloaga isikul on õigus kasutada vivaariumi laboriruumide ja vivaariumile kuuluvat aparatuuri. Vaata ST nr 20.5. Laboriruumide ja tehnoloogiliste seadmete kasutamiseks tuleb eelnevalt **broneerida ruumid** (koos tehnoloogiaga), kus soovitakse katse läbi viia. Reserveerimine toimub läbi vivaariumi haldamise programmi (Anibio). Juhul, kui kasutajal puudub tehnoloogiliste seadmete kasutamise kogemus, siis tuleb kaasata isik (ekspert), kes on läbinud vastava koolituse.
18. Katseloomakeskuse juhatajal ja veterinaaril on õigus nõuda teavet vivaariumis läbiviidava loomkatse kohta.
19. Katseloomakeskuse juhatajal ja veterinaaril on õigus keelata loomkatse, mis võib segada teisi vivaariumis läbiviidavaid loomkatsed või ohustada ka teiste vivaariumis viibivate loomade tervislikku seisundit.
20. Katseloomakeskuse vivaariumi tööaeg on tööpäeviti kell 8.00–17.00. Väljaspool tööaega tuleb vivaariumi kasutamine eelnevalt kooskõlastada Katseloomakeskuse juhatajaga või veterinaariga. Vivaariumi kasutajatel

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

edastada personalile oma soovid (nt loomade väljastamine, invnetari üleandmine vm) enne kella 16.00, mustad asjad toimetada lüüsi/musta koridori hiljemalt kell 16.30.

21. Kell 19.00-7.00 on valgustuse kasutamine loomaruumides ja loomaruumi ees koridorides keelatud.
22. Vivaarium läheb automaatselt valve alla kell 19.00. Kellel on tarvis pikemalt tööle jääda, tuleb kindlasti ette teatada keemiahoone valvelauda telefonil **737 4400**. Maja läheb valve alla kell 22.00, hommikul valve alt maha kell 6.00. Nädalavahetusel ja riigipühadel on maja terve päeva valve all, siis tuleb sisenemine ja väljumine registreerida fuajees asuval registreerimislehel ning kasutatavad ruumid ise valvestada.
23. Vivaariumis töötavad isikud on kohustatud säilitama korda ja puhtust. Peale labori kasutamist tuleb pühkida põrandad ja puhastada desoainega töötasapinnad.
24. Külastaja on kohustatud kinni pidama vivaariumis kehtestatud reeglitest.

8.0 Andmekogu

Kaust "Vivaariumi kasutajad" (konventsionaalse ala riietusruumis)

Kaust "Katseloomakeskusesse sisenejate register nädalavahetustel ja puhkepäevadel" (fuajees, säilitatakse valvelauas)

9.0 Proovide säilitamine

„Puudub”

10.0 Teostus ja rakendamine

„Puudub”

11.0 Lisad

Vormdokument V.2.ST-2

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

VORMDOKUMENT V.2.ST-2

Taotlus sissepääsuks Tartu Ülikooli arstiteaduskonna bio – ja siirdemeditsiini instituudi katseloomakeskuse vivaariumisse

Taotleja ees- ja perekonnanimi: _____

Telefon: töö _____ Mobiiltelfon _____

Töökoht:

Töötaja Üliõpilane Muu

Juhendaja nimi (vajalik üliõpilastel):

TÖÖ EESMÄRK:

Ajavahemik:

(kuupäevad ja aastaarv)

E - R 08.00 – 16.00

Erikokkuleppel väljaspool tööaega (_____)

MÄRKUSED:

Magnetkaart on ei ole

Märkus: üliõpilased saavad kaardi ainult juhendaja nõudmisel, ööpäevaste sissepääsuga kaart vormistatakse erandjuhtudel.

 TARTU ÜLIKOOL Katseloomakeskus	Vivaariumi sisekorra eeskiri Protseduur	ST20-1 Versioon 2
Haldur: Töögruppide juhid	Kinnitas: Mario Plaas Juhataja	Kehtiv alates: 07.04.2016

Kinnitan, et olen tutvunud katseloomakeskuse vivaariumi sisekorra eeskirjadega ja tööhutusnõuetega ning Euroopa Liidu ja Eesti Vabariigi loomakatseid puudatava seadusandlusega ning kohustun neid järgima.

Vivaariumi sissepääsu taotleja:

.....

...

/ allkiri, kuupäev/

Loomade omaniku või loomkatse läbiviimise loa omanik:

.....

/nimi /

Loomkatse läbiviimise loa nr ja
 kehtivusaeg: _____

.....

/nimi, allkiri, kuupäev/